

ALKOHOLIZMAS BALTIJOS ŠALYSE

Alkoholizmas ėmė kelti nerimą ne tik gamybos vadovams, susirūpinusiems darbo našumu, bet ir patriotams, nuogaustaujantiems dėl tautinio išlikimo. Apie 1970 m. Estijoje buvo suvartota alkoholio vienam asmeniui 50% daugiau negu RSFSR ar Jungtinėse Amerikos Valstijose; Lietuva ir Latvija nedaug teatsiliko. Respublikos prilygo alų geriančiai Vakarų Vokietijai ir gerokai nusileido vyną geriančiai Prancūzijai; tačiau čia dažniausiai vartojo stiprius gėrimus (ir pigius vyno pakaitalus). [...] Lietuvoje stiprių alkoholinių gėrimų suvartojimas padvigubėjo 1959–1968 m. (nuo 4,5 ligi 8,9 litro vienam asmeniui); tokia buvo ir bendra SSRS tendencija.

Labai išplito girtuokliavimas darbe. 1972 m. vykusios sąjunginės antialkoholinės kampanijos metu didelė Talino gamykla („Ilmarine“) išdidžiai paskelvė susidorojusi su „grupiniu girtuokliavimu“, bet individualų gėrimą apribojusi tik iš dalies. Kovojava buvo neduodant premijų, taip pat išbraukiant iš eilės butui gauti. Sunkvežimijų ir traktorių vairuotojai buvo smarkiausi gėrėjai, o drauge ir reikalingiausi darbininkai. Lietuvoje privačiuose pokalbiuose tvirtinta: jeigu griežtai drausi vairuotojui dirbti išgėrus, tai respublikos sunkvežimijų parkas bus paraližuotas. Taigi vadovybė nebuvo suinteresuota reikalauti įstatymų vykdymo. 1968 m. daugiau nei 7% Estijos traktorininkų prarado teises dėl vairavimo išgėrus; 1972 m. tokių atvejų buvo beveik tiek pat.

Latvijoje atliktų tyrimų duomenimis, daugelis kolūkiečių nelaikė gėrimo darbo metu „labai blogu dalyku“. Degtinė virto standartiniu užmokesčiu kolūkio traktorininkams, jei kas norėdavo susiarti individualų sklypą ar būdavo reikalingas kitokių paslaugų. Alkoholis buvo 3/4 nuskendimų ir nusikaltimų, pusės autoavarijų ir mirčių gaisruose, taip pat daugelio skyrybų priežastis.

Misiūnas R. J., Taagepera R. *Baltijos valstybės: priklausomybės metai 1940–1980*, Vilnius: „Mintis“, 1992, p. 234–235.